

Eötvös Loránd Fizikai Társulat Sugárvédelmi Szakcsoport

50 éves a Szakcsoport

Bujtás Tibor

Hajdúszoboszló, 2012. április 25.

TARTALOM

- **A MEGALAKULÁS**
- **AZ ELSŐ ÉVEK**
- **IRPA KAPCSOLAT**
- **NEMZETKÖZI RENDEZVÉNYEK**
- **SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAMOK**
- **A SUGÁRVÉDELEM ÚJABB EREDMÉNYEI KÖNYVSOROZAT**
- **A HÍRSUGÁR**
- **SUGÁRVÉDELMI HÍREK**
- **A SZAKCSOPORT HONLAPJA**
- **"SUGÁRVÉDELEM" ON-LINE**
- **A PÓSI**
- **SZAKCSOPORT SZEREPE A SUGÁRVÉDELMI SZABÁLYOZÁSNÁL**
- **A SUGÁRVÉDELEM CÍMŰ KÖNYV**
- **SZERVEZETI ÉLETÜNK**

A MEGALAKULÁS

A múlt század közepén hazánk is bekapcsolódott az ionizáló sugárforrások széles körű felhasználásába. A soproni egyetemen 1950-ben üzembe lépett az első részecske gyorsító, majd ezután a KFKI-ban és az ATOMKI-ban további gyorsítók épültek. 1954-ben megérkezett hazánkba az első mesterséges radioaktív izotóp szállítmány és ezzel megkezdődött a radioaktív izotópok széles körű orvosi, ipari, mezőgazdasági és tudományos kutatási célú felhasználása. 1959-ben a KFKI-ban üzembe helyezték a kutató reaktort és megindult a radioaktív izotópok gyártása. A radioaktív izotópok és az ionizáló sugárzások felhasználásának térhódítása számos sugárvédelmi problémát vetett fel.

Hazánkban a sugárvédelmet napi munkájukban használó és a főfoglalkozású sugárvédelmi szakemberekben a tapasztalatcsere fórum létrehozásának gondolata egymástól függetlenül két szakember körben először 1961 végén vetődött fel.

Az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének Radiológus Szakcsoportja 1962-ben létrehozott egy Sugárvédelmi Sectiot. A Sectio célkitűzése a sugárveszélyes helyen dolgozók egészségének a megvédése volt.

A MEGALAKULÁS

1961 folyamán a KFKI, az Izotóp Intézet, az Országos Onkológiai Intézet, az OMH, a debreceni és a veszprémi egyetem és más intézmények sugárvédelmi szakemberei az ELFT hétfői előadásain találkozáva, felvetették egy sugárvédelmi fórum létrehozását.

Önálló sugárvédelmi társulat alakítása abban az időben nehéz lett volna, de az akkor igen aktívan működő ELFT jó keretnek látszott egy sugárvédelmi csoport létrehozására.

1961 őszén Bozóky László és Fehér István megbeszélést folytatott Szigeti Györggyel, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat főtitkárával – nem támogatta Pál Lénárd ELFT Elnökségi tag kész volt támogatni a sugárvédelmi csoport megalakítását.

Az ELFT Elnökség 1962 februári ülésén az írásban beadott előterjesztés előadója Pál Lénárd volt. Az Elnökség az előterjesztést elfogadta azzal, hogy a Sugárvédelmi Szakcsoport munkájában csak társulati tagok vehetnek részt. Megbízta Fehér Istvánt a szervezési munkákkal.

A MEGALAKULÁS

Az alakuló ülésig, 1962. március 26-ig, nyolcvanöten jelentkeztek Szakcsoport tagnak, ők az alapító tagok.

Az alakuló ülést, mely az V. Szabadság tér 17-ben, a Társulat zsúfolásig telt előadó termében volt, Szigeti György az ELFT főtitkára vezette.

Bevezetőjében kiemelte a sugárvédelem jelentőségét és Társulat új irányzatát: a szakosodást!

Ismertette az Elnökség állásfoglalását és felkérte dr. Bozóky Lászlót a Szakcsoport elnöki tisztre, Fehér Istvánt a szervezőtitkári munkára. Dr. Bozóky László a tudományos munkaprogramokról, Fehér István a Szakcsoport szervezeti célkitűzéseiről beszélt. A tagság megválasztotta az Intéző Bizottságot, melynek tagjai: dr. Bujdosó Ernő, dr. Koczás Gyula, Patkó József, Tóth Árpád, Tóth Lajos.

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportjának megalakulása fordulópontot jelentett a Társulat stratégiájában. Egymás után alakultak a szakcsoportok, jelenleg tizennégy működik és általuk a Társulat megerősödött.

AZ ELSŐ ÉVEK

A Szakcsoport az első években hétfői összefoglaló előadásokat szervezett a sugárvédelem fizikai és technikai problémáiról, a nemzetközi gyakorlatban elfogadott műszaki, méréstechnikai módszerekről, valamint a szabályozási kérdésekről.

Az ELFT ebben az időben évente rendezett Vándorgyűlést. A Szakcsoport ezeken egy-egy szekcióval (3-6 előadás) vett részt.

1963-tól a Szakcsoport vezetősége minden év decemberében évzáró klubesten számolt be az éves munkáról.

Az első öt évben egész napos ankétok, szeminárium, kollokvium, majd 1966-ban nemzetközi szimpózium rendezésére is sor került.

Könyvben részletesen: Hétfői előadások, Vándorgyűlés, Ismerkedési és vitaest, Filmdozimetriai ankét, Szeminárium hét, Sugárvédelmi Kollokvium, Évzáró klubest, Sugárvédelmi iskola, Sugárvédelmi felelős képzés, Sugárvédelmi Műszerankét

IRPA KAPCSOLAT

Belépés az IRPA-ba

1964-ben a J. of Health Physics-ben K. Z. Morgan vetette fel

A római I. IRPA kongresszus keretében az IRPA 1966. szeptember 7-i, első alakuló közgyűlésén az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport 49 fővel alapító tagja lett a 15 társulattól álló IRPA-nak.

Bozóky Lászlót a Sugárvédelmi Szakcsoport elnökét beválasztották a hattagú IRPA Végrehajtó Bizottságba.

Kónya Albert akadémikus támogatásával lépett be az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport az IRPA-ba (dollár keret). A belépés után két hónappal, 1966 novemberében, létrejött az IRPA Magyar Nemzeti Bizottsága (IRPA MNB, „árnyék bizottság”). Az IRPA MNB tagsága gyakorlatilag megegyezett a Sugárvédelmi Szakcsoport intéző bizottságával, illetve későbbi nevén a szakcsoport vezetőséggel.

Az IRPA MNB létrehozásának anyagi indokai 1989-ben megszűntek, ezzel az IRPA-val kapcsolatos tevékenysége is megszűnt.

IRPA KAPCSOLAT - RENDEZVÉNYEK

II. Symposium on Health Physics,

Pécs, 1966. szeptember 26-30.

Ez a szimpózium volt a Sugárvédelmi Szakcsoport első nemzetközi rendezvénye.

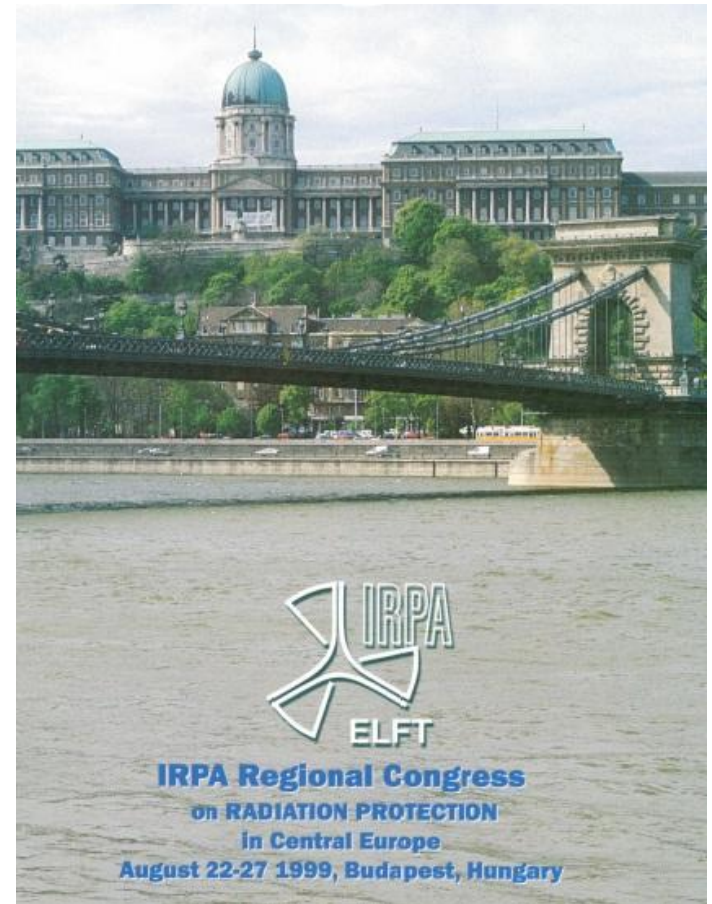
IRPA SECOND EUROPEAN CONGRESS ON RADIATION PROTECTION

Health Physics Problems of Internal Contamination

Budapest, May 3-5, 1972

IRPA „Sugárvédelem Közép- Európában” című regionális kongresszus

Budapest, 1999. augusztus 22-27.

NEMZETKÖZI RENDEZVÉNYEK

1980 szeptemberében „International Workshop on Environmental Monitoring Around Nuclear Installations” - Dobogókő, Andrási Andor és Köteles György, Paksi Atomerőmű környezeti mérőrendszere

„Monarchia Meeting”

Első magyar-osztrák kétoldalú találkozó: 1981 szeptember, Győr, Hungarian-Austrian Health Physicists Meeting

1983. szeptember 20-24., Bécs, Regionális IRPA Kongresszus, „Recent Developments and Trends in Radiation Protection, the XI. Regional Congress of IRPA”, jugoszláv érdeklődés

„Hungarian-Austrian-Yugoslavian Health Physicist Meeting on Computer Aided Methods in Radiation Protection”. 1985. október 22-25., Budapest, Hotel Agro

„Current problems and concerns in the field of radiation protection, the XIV. Regional IRPA Congress”, 1987. szeptember 29-október 2., Kupari, Jugoszlávia

Obergurgl, Ausztria, 1993. április, „Austrian-Italian-Hungarian Radiation Protection Symposium, Radiation Protection in Neighbouring Countries in Central Europe”

Portoroz, IRPA Regionális Kongresszus, „Symposium on Radiation Protection in Neighbouring Countries in Central Europe”. 1995. szeptember 4-8.

2001 – Dubrovnik, 2003 – Pozsony, 2007 - Brassó

SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAMOK

A Szakcsoport vezetőségének egyik 1975. évi őszi ülésén Bujdosó Ernő felvetette, hogy az előbbi problémák megoldhatók lennének, ha a hazai sugárvédelmi szakemberek évenként néhány napra Budapestről elvonulva, téma csoportonként felsorakoztatják az előző évben megjelent fontosabb új nemzetközi sugárvédelmi eredményeket, ajánlásokat és ezek alkalmazását, továbbá a saját új eredményeiket.

Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamok célja:

- a sugárvédelmi szakemberek rendszeres továbbképzése,
- a sugárvédelmi kutatásban és alkalmazásban elért hazai eredmények felmérése,
- személyes és szakmai kapcsolatok, együttműködések létrejöttének elősegítése.

Az első Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamra 1976. március 31. - április 2. között Visegrádon, az ELTE üdülőjében került sor.

SUGÁRVÉDELMI TOVÁBBKÉPZŐ TANFOLYAMOK

A második tanfolyamra, mely közel egybeesett a Sugárvédelmi Szakcsoport megalakulásának a 15. évfordulójával, Dobogókőn, a Nimród Szállóban 1977. március 30. - április 1. között került sor.

A Sugárvédelmi Szakcsoport szakmai tevékenysége a nyolcvanas évektől a Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamra koncentrált.

1981 és 2004 között a balatonkenesei Honvéd Üdülő, majd az utolsó hat évben Hajdúszoboszlón, a Béke Szálló adott helyet a tanfolyamnak.

„Sugárvédelmi Nívódíj” - Somos Alapítvány

2008 óta 9 felnőtt és 5 ifjúsági Sugárvédelmi Nívódíj talált gazdára

A Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamok statisztikai elemzése

A Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyamok kezdeményezése igazi sikertörténet. A folyamatosan bővülő előadói kör és a témaköröknek az igényekhez igazodó változásai mind azt bizonyítják, hogy a hazai sugárvédelmi szakemberek képesek voltak, és várhatóan ezután is képesek lesznek a feladataik megoldására. Köszönet illeti azokat, akik a tanfolyamok elindítását kezdeményezték és közreműködtek azok megszervezésében.

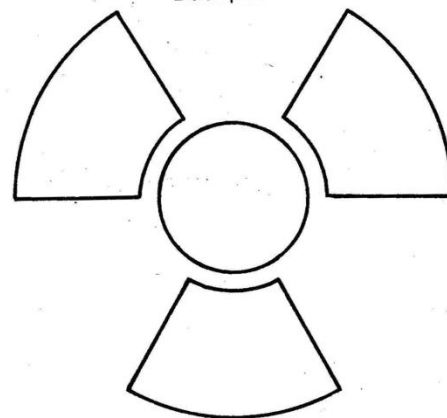
A SUGÁRVÉDELEM ÚJABB EREDMÉNYEI KÖNYVSOROZAT

A Sugárvédelmi Szakcsoport kezdeményezésére az Akadémiai Kiadó gondozásában, Fehér István szerkesztésével 1983-ban indult a Sugárvédelem újabb eredményei sorozat. A sorozat szerkesztőbizottsága a Szakcsoport vezetőségével egyezett meg, a bizottság elnöke Bozóky László volt. Ebben az évben jelent meg a sorozat első kötete, melynek szerzője Tóth Árpád, a mű címe pedig "*A lakosság természetes sugárterhelése*" volt. A sorozat második kötete két évvel később, 1985-ben jelent meg, szerzője Deme Sándor, címe "*Gázionizációs detektorok*". A sorozatnak további kötetei – megfelelő támogatás hiányában – már nem voltak.

A sugárvédelem újabb eredményei

Tóth Árpád
**A lakosság természetes
sugárterhelése**

Akadémiai Kiadó
Budapest

15 ÉVES A

Hírsugár

ISSN 1417-8257

Deme Sándor¹, Déri Zsolt ²

¹MTA KFKI Atomenergia Kutatóintézet

²B.-A.-Z. MKH Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv

**XXXVI. Sugárvédelmi TovábbképzőTanfolyam,
Hajdúszoboszló, 2011. május 3-5**

A HÍRSUGÁR

- Cél: a Sugárvédelmi Szakcsoport tagjainak tájékoztatása
- Az első szám 1996 szeptemberében jelent meg
- Terjedelme 12 oldalas volt, benne két rajzzal
- Az első oldalon *Rónaky József: Elnöki bevezető*
- Ebben a számban szerepelnek az 1996 májusában tartott szakcsoport taggyűlés jegyzőkönyve és egyéb "hivatalos anyagok" és
- Déri Zsolt két rajza
- Eddig 48 szám jelent meg
- Terjesztés: papíron, elektronikusan honlapon: <http://www.kfki.hu/~elftsv>
- Deme Sándor és Déri Zsolt „gyermeke”

KIS DÓZIS DILEMMA

SUGÁRVÉDELMI HÍREK

Cél: a sugárvédelem szempontjából legmérvadóbb hazai és nemzetközi szervezetek tevékenységéhez köthető hírek folyamatosan eljussanak az érdeklődőkhöz.

2004 folyamán merült fel az ötlet, hogy elektronikus úton indítsunk útjára egy sugárvédelmi híreket tartalmazó ún. „Newslettert”, az SV híreket.

Címzettek: mindenekelőtt a Sugárvédelmi Szakcsoport tagsága, de később az MTA Környezetanalitikai Munkacsoport címlistája és a hírek után érdeklődő jelentkezők címeivel is.

Kezdetben 91 cím, ez mostanra elérte a 177-et.

Hírforrások: IRPA, ICRP, ICRU, IAEA, EURADOS, HPO-UK, ERRS-
EURADOS, ELFT, MNT, ENS, OAH, MTA

Folyóiratok: Health Physics, Radiation Protection Dosimetry, Physics in
Medicine and Biology, Journal of Medical Physics, Annals of
the ICRP, Journal of the ICRU

2004-2011 között összesen 161 hírcsomag szétküldése

Andrási Andor „gyermeké”

A SZAKCSOPORT HONLAPJA

ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport honlapja - Windows Internet Explorer

http://www.kfki.hu/~elftsv/elftsvhu.htm

Fájl Szerkesztés Nézet Kedvencek Eszközök Súgó

Google Keresés Sidewiki Helyesírás Fordítás Automatikus kitöltés

Kedvencek Ingyenes Hotmail

ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport honlapja

Oldal

*Szeretettel köszöntjük az
Eötvös Loránd Fizikai Társulat
Sugárvédelmi Szakcsoportjának honlapján!*

Szakcsoportunkról	 Tervezte: Dr. Kubászova Tamara
Kitüntetettjeink	
Hirdetőtábla	
Sugárvédelem	
Hírsugár	
Útjelző	

Szerkesztő és webmester: Csige István

A SZAKCSOPORT HONLAPJA

- A honlap célja, hogy a Szakcsoport tevékenységével kapcsolatos információkat nyújtson a tagság és az érdeklődők számára.
- 2003. május 6-8-án Mátrafüreden tartott továbbképzésen, a Deme Sándor elnökletével frissiben felálló új vezetés határozta el, hogy létre kellene hozni a Szakcsoport internetes honlapját.
- Zombori Péter vállalta a szerkesztést, Csige István pedig a webmesterkedést. Néhány hét múlva (Deme Sándor szóhasználatával csigegyorsasággal) elindult a honlap.
- Állandó és megújuló tartalmak.

"SUGÁRVÉDELEM" ON-LINE

SUGÁRVÉDELEM

Eötvös Loránd Fizikai Társulat
Sugárvédelmi Szakcsoportjának
On-line Folyóirata

> Legújabb szám

> Különszámok

> Archivum

HU ISSN 2060-2391

> Fő oldal

> Köszöntő

> Szerkesztőbizottság

> Szerzőink figyelmébe

> Alapító okirat

> Impresszum

> SZERZŐINK

> E-mail

Legújabb számunkban:

meghatározásának új
módszere az atomerőmű
hermetikus téri
túlnyomással járó
üzemzavara esetén
Nagy Gábor, Sarkadi
András, Zagvai Péter:
PIN dióda felhasználása
energiaszelektív
szcintillációs

■ Megjelent a legújabb számunk:

IV. évf. (2011) 1. szám!

A szerkesztőbizottságunk felhívása!

Üdvözzük a Kedves Látogatót az Eötvös
Loránd Fizikai Társulat Sugárvédelmi
Szakcsoportja által 2008. szeptemberében
indított elektronikus folyóirat oldalain!

A folyóiratunkba beküldött és elfogadott
cikkek rövid időn (optimális esetben 2-3 hét)
belül történő megjelenése érdekében az
egyes számokat a lektorált első cikk
elkészülésekor azonnal megnyitjuk!

Ezzel a folyóirat on-line jellege teljes
mértékben érvényesülhet és a cikkek
nagyon rövid időn belül olvashatóvá válnak!

A megjelenésről részletesebben »

▶ Fórum

A megjelent cikkekkel kapcsolatban várjuk
észrevételeiket, javaslataikat és
kérdéseiket.

e-mail: szerkesztoseg@sugarvedelem.hu

■ A legújabb cikkek:

- Deme Sándor, C. Szabó István, Láng
Edit, Pázmándi Tamás: A környezeti
kibocsátás meghatározásának új
módszere az atomerőmű hermetikus téri
túlnyomással járó üzemzavara esetén
- Nagy Gábor, Sarkadi András, Zagvai
Péter: PIN dióda felhasználása
energiaszelektív szcintillációs
detektorrendszerhez
- Ballay László, Elek Richárd, Vida
László, Turák Olivér: A kiterjesztett INES
skála alkalmazása hazai radiológiai
események vizsgálata (Nincs eredmény)
- Csige István: A barometrikus pumpa
hatása a radon és a toron exhalációjára
- Bodor Károly: Az ELI sugárvédelmi
rendszereinek tervezési alapjai

tovább »

■ Továbbra is várunk publikációkat!

Várjuk azoknak a gyakorlati
szakembereknek, kutatóknak, oktatóknak
és hallgatóknak a jelentkezését, akik a
sugárvédelem területén végzett kutatásaik
eredményéről vagy tapasztalataikról
kívánnak számot adni.

"SUGÁRVÉDELEM" ON-LINE

- A Szakcsoport 2008 szeptemberében internetes folyóiratot indított „**SUGÁRVÉDELEM**” címmel, amely az alábbi oldalon érhető el:
<http://www.sugarvedelem.hu/sugarvedelem>
- A folyóirat oldalait Vincze Árpád alakította ki, a tárhelyet a SOMOS Alapítvány biztosítja.
- A folyóirattal a Szakcsoportunk bővíteni kívánta a sugárvédelem területén folyó hazai tudományos munka és gyakorlati tevékenység magyar nyelvű gyors közzétételének és ingyenes elérhetőségének a lehetőségét, ami a rohamosan fejlődő tudományos és műszaki világunkban alapvető fontosságú.
- A „SUGÁRVÉDELEM”-ben 2011. december 31-ig 5 szám jelent meg, amelyekben 41 szerző tollából összesen 26 cikk olvasható. Ezenkívül 2010-től a folyóirat különszámaként elérhetők a Sugárvédelmi Továbbképző Tanfolyam azon előadásai, amelyek közzétételéhez az előadók hozzájárulnak.

A PÓSI

Virágh Elemér, aki éveken keresztül a Szakcsoport titkára volt, kezdeményezte, hogy minden ősszel Pécsen legyen egy egynapos sugárvédelmi iskola. Kezdeményezéséhez megszerezte a Pécsi Akadémiai Bizottság (PAB) Energetikai Munkabizottsága, az MTA Sugárvédelmi és Környezetfizikai Bizottsága, az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoportja és a Paksi Atomerőmű Rt. támogatását is.

Az első alkalommal 1993. november 24-én megtartott rendezvény a **Pécsi Őszi Sugárvédelmi Iskola**, rövidítve a PÓSI nevet kapta. A fő szervező mindegyik alkalommal a Paksi Atomerőmű Sugárvédelmi Osztálya volt.

A rendezvények színhelye mindegyik alkalommal a PAB gyönyörű pécsi székháza volt, az 1884-ben épült egykori Vasváry-villa, a Jurisics M. utca 44.-ben.

Az 5. PÓSI 1998. novemberében volt, téma uránbányászat, a 2. napon bányalátogatás (1999-ben egynapos bányalátogatás)

A „nulladik” PÓSI 1992. június 9-én ankét: Munkahelyi sugárvédelmi tevékenység a Paksi Atomerőműben

SZAKCSOPORT SZEREPE A SUGÁRVÉDELMI SZABÁLYOZÁSNÁL

A Sugárvédelmi Szakcsoport kapcsolata a sugárvédelem szabályozásával nem választható el attól a tényről, hogy a Szakcsoportnak 1962-től közel 20 éven át az a Bozóky László akadémikus volt az elnöke, akinek a munkássága a sugárvédelmi szabályozás fejlődésére is meghatározó volt.

Bozóky László időszakában jelent meg számos ma is használt szabvány első kiadása is. A szabványosítási munkákban a Sugárvédelmi Szakcsoport testületként ugyan nem vett részt, azonban a Szakcsoport néhány tagja, így a titkára, Fehér István is, a szabványok kidolgozásában szakértőként részt vettek.

Radioizotópok felhasználásával kapcsolatos első részletes óvórendszabály: az egészségügyi miniszter 22/1966. számú utasítása „A radioaktív sugárzás veszélyeinek kitett dolgozók balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabálya, sugárvédelmi normák” címmel.

A Sugárvédelmi Szakcsoport külön ankétot szervezett (vita!)

19/1971. EüM számú miniszteri utasítás formájában jelent meg „Sugárzó anyaggal dolgozók balesetelhárító és egészségvédő óvórendszabálya”.

SZAKCSOPORT SZEREPE A SUGÁRVÉDELMI SZABÁLYOZÁSNÁL

A Sugárvédelmi Szakcsoport az első miniszteri rendelet szintű biztonsági alapszabályzattal kapcsolatban is ankétot szervezett. 1988. augusztus 1-jén lépett hatályba a 7/1988. (VII. 20.) SZEM rendelet.

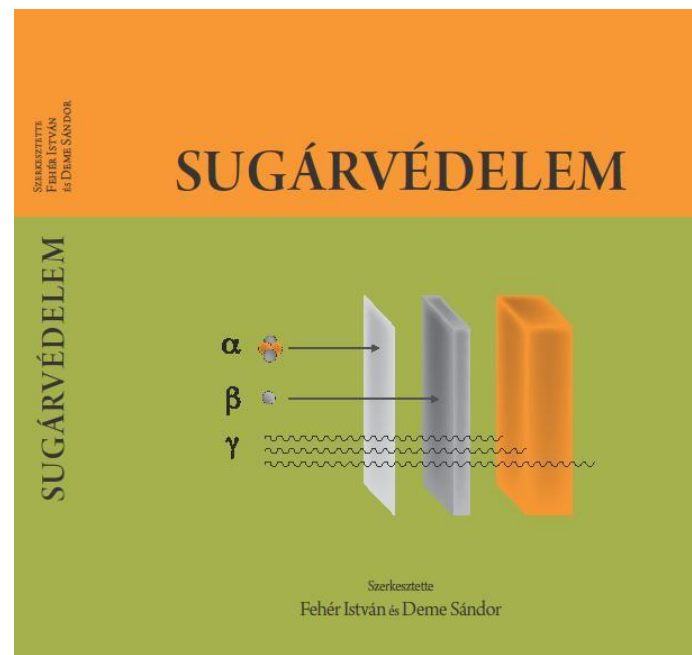
A rendelet végrehajtásával kapcsolatban az OSSKI 3 módszertani levelet dolgozott ki.

Visszavonására nem került sor, és egészen a 16/2000. (VI. 8.) EüM rendelet hatályba lépéséig minden rendelkezése érvényben maradt.

A radioaktív anyagok légköri és vízi kibocsátásával foglalkozó 15/2001. (VI. 6.) KöM rendelet előkészítési fázisában összehívott Szakcsoport ülésen a bizonytalanságokat ellensúlyozó biztonsági tényező túlzott konzervativizmusa heves vitát váltott ki. A tárca a javasolt kompromisszumos értékeket elfogadta.

A SUGÁRVÉDELEM CÍMŰ KÖNYV

- A könyv 2010. márciusában jelent meg.
- A könyvet kiváló sugárvédelmi szakemberek írták. Terjedelme 573 oldal, 101 ábra, 17 fejezetből áll és decimális fejezetszámozású.
- Szerkesztette Fehér István és Deme Sándor.
- A könyv minden sugárvédelemmel foglalkozó szakember polcára ajánlható.
- Lassan elfogy az első kiadás, a második kiadásról a közeljövőben gondoskodnunk kell.

SZERVEZETI ÉLETÜNK

Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport alapító tagjai

A Szakcsoport elnökei és titkárai

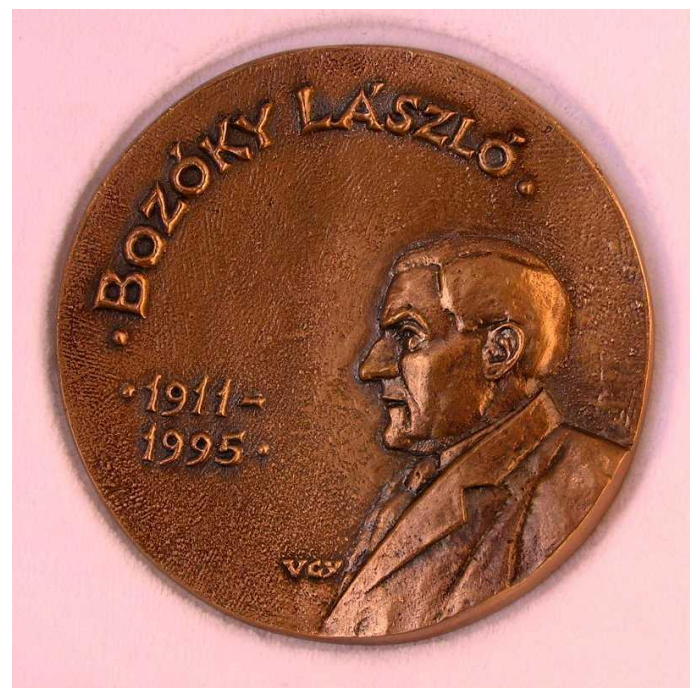
Az ELFT Sugárvédelmi Szakcsoport emlékérmesei

Bozóky díjjal kitüntetettek

Sugárvédelmi Nívódíj–ösztöndíj

A Szakcsoport névsora – 2012

EMLÉKEZÜNK

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!